

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

154. An si quis tempore Paschatis non haberet copiam Confessarij, possit celebrare, vel communicare non præmissa mortalium confessione? Ex quo infertur, quod quando concurrunt duo præcepta, alterum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

docet Henriq. lib. 8. c. 46. n. 4. Coninch. de Sacram. q. 80. art. 4. dub. 2. n. 17. & Joan. de Lugo de Sacram. Euchar. disp. 14. sect. 5. n. 116. quia præceptum illud Ecclesie de communione, non est purè Ecclesiasticum, sed est præceptum Divinum determinatum ab Ecclesia quoad tempus. Quare sicut urgente præcepto divino viatici sumendi noluit Deus obligare ad Confessionem præmittendam, si non est copia Confessarij; sic urgente præcepto divino Communio- nis etiam extra mortis articulum idem credi potest; præsertim cum præceptum divinum Communio- nis extra mortis articulum respiciat etiam necessitatem, quam habemus illius cibi, quem quia necessarius ad sustentationem animæ spirituale, ideo præcipit nobis Deus illum aliquandiu in vita sumere. Ergo hoc præceptum etiam extra mortis articulum debebat permittere Communem absque confessione, quando non esset copia sacerdotis, utpote præceptum de cibo necessario, & de re necessaria, & hæc omnia docet Lugo ubi supra, qui etiam optime infert aliter dicendum esse de Communione debita ex voto, aut etiam ex præcepto.

RESOL. CLIII.

An ad implendum præceptum annuæ Communio- nis, possit quis celebrare, vel communicare sine prævia confessione?
Et notatur, quod probabiliter potest quis elicere ætium contritionis, & celebrare, vel communicare sine prævia confessione, quando cum peccatis non reservatis habet peccatum reservatum, & adest Confessarius, qui solum habet potestatem in non reservatis? Ex p. 4. tr. 4. & Miscell. Ref. 96.

Sup. hoc in §. 1. Poteest aliquem in tali casu, si conscius est peccati mortalis, non habens copiam Confessarij, elicere actum contritionis, & celebrare, vel communicare, docet Henriq. lib. de Euchar. c. 46. n. 4. qui plures citat in gloss. lit. M, & hanc opinionem non esse improbabilem docet Præpos. in 3. p. q. 80. art. 5. dub. 3. n. 19.
2. Sed contrariam sententiam tenet Nugnus in 3. p. q. 80. art. 4. diff. 2. circa fin. Sot. in 4. dist. 12. q. 1. art. 4. & Suar. rom. 4. disp. 66. sect. 4. quia sola adimpletio humani præcepti non videtur sufficientem necessitatem præbere, neque præceptum huma- num obligat, quo casu non potest adimpleri conveni- enter & conformiter juri divino, & de hac quæ- sitione ego alibi etiam latius dicturus sum.
3. Notandum est tamen hic obiter cum Præposito ubi supra, n. 17. quod probabiliter potest quis elice- re actum contritionis, & celebrare, vel communica- re sine prævia confessione, quando cum peccatis non reservatis habet peccatum reservatum, & adest Confessarius qui solum habet potestatem in non res- servatis, nam cum secundum aliquos, ut alibi dictum est, hujusmodi Confessarius in illa circumstantia non possit absolvere, probabiliter tunc quis potest secundum illam se dirigere, & judicare in tali casu non adesse copiam Confessarij, quando scilicet ur- get necessitas communicandi.

RESOL. CLIV.

An si quis tempore Paschatis non haberet copiam Confessarij, possit celebrare, vel communicare non præmissa mortali confessione?
Ex quo inferitur, quod quando concurrunt duo præcepta alterum Ecclesiasticum, & alterum divinum in- compatible. Divinum est observandum, & ex- Tom. I.

cusatur homo à præcepto Ecclesiastico. Etiamque deducitur ut, quis adimpleat præceptum Ecclesiasticum de confessione annua, potest confiteri non integrè, si nullus sit Sacerdos, cui possit integre confiteri, quamvis integritas Confessionis sit præcepti divini. Et an hoc præceptum de præmittenda Confessione ante celebrationem sit tantum juris humani? Ex part. 9. tract. 3. Ref. 18.

§. 1. Negativam sententiam docet Suar. in 3. p. rom. 3. disp. 66. sect. 4. & Magister Serra in 3. D. Thome, q. 80. art. 4. ubi sic ait: [Nonnulli recentiores in hoc secundo casu necessarium esse dicunt scandalum; in primo tamen non requiri, sed sufficere necessitatem præcepti Communio- nis, quia quamvis sit juris humani, & præceptum de præmit- tenda Confessione juris divini, potest, ut illud im- pleatur, mulier prædicta communicare non præmissa Confessione: sicut & quis impleat præceptum Ecclesiasticum de Confessione annua, potest confiteri non integrè, si nullus sit sacerdos, cui possit integre con- fiteri, quamvis integritas Confessionis sit præcepti divini: Sed ego nullam, quantum ad hoc, video dif- ferentiam inter primum, & secundum casum. Unde Magister Soto in 4. dist. 12. q. 1. art. 4. & alij dicunt, in utroque casu consulendam esse rationem scanda- li, & non sufficere necessitatem præcepti Ecclesi- astici: quia quando concurrunt duo præcepta, alterum Ecclesiasticum, & alterum divinum, non compatibi- lia, divinum est servandum, & excusatur homo à præcepto Ecclesiastico; quapropter nec in casu pro exemplo adducto, si nullum esset scandalum in omissione præcepti annuæ confessionis, posset ho- mo confiteri non integrè; sed Confessionem differ- re debet, quousque esset sacerdos, qui integrè con- fiteri posset.] Hæc ille, cui adde, præter citatos, Pi- tiganum dist. 9. q. 1. art. 12. D. Antonin. p. 3. tit. 13. c. 6. §. 7. Nugnum in 3. part. q. 8. art. 4. Joan. de la Cruz in direct. conscientie, p. 1. de Euchar. q. 5. dub. 1. concl. 2. Adamum Tannerum tom. 4. disp. 5. quæst. 8. dub. 2. n. 41. & alios penes ipsos.
2. Sed ego magis affirmativæ sententiæ adhæreo cum Toletio lib. 2. c. 25. ubi dicit in necessitate im- plendi Præceptum Ecclesie, & defectu copie Con- fessarij, posse quendam accedere ad mēsam contri- tum cum voto Confessionis faciendæ habita occa- sione. Idem docet Leandrus de Sacram. tom. 2. tr. 7. disp. 7. q. 17. Fagundez Præcept. 3. lib. 3. c. 9. n. 15. & me citato Averfa de Sacram. Euchar. q. 8. sect. 6. Lugo disp. 4. num. 116. & Coninch in 3. part. q. 80. art. 4. dub. 2. num. 17. ubi sic asserit: Melius tamen credo facturum, qui in Paschate celebraret con- cepta contritione. Tum, quia hoc præceptum maj- oris est momenti, & rariùs datur ista occasio sine confessione celebrandi, ac durum videtur talem hominem tunc temporis arce- re à Communione, quam omnes fideles percipiunt; maximè cum probabile sit, hoc Præceptum de præmittenda Confessione tantum esse juris humani. Confirmatur, quia, ut im- pleam Præceptum de Confessione annua, possum confiteri non integrè, si nullus sit sacerdos, cui pos- sim integrè confiteri; cum tamen integritas Con- fessionis sit Præcepti divini. Ergo, similiter potero communicare non præmissa confessione, ut impleam Præceptum de annua Communione, cum hoc non sit minoris momenti, quam illud.] Ita Coninch. & ita hanc sententiam non audent improbare Do- ctiores contrarij, ut Tannerus, & alij ubi supra citati. Si tamen aliquis in Paschate non habens copiam Confessarij nollet communicare, adhærendo sen- tentiæ negativæ, quòd in tali casu non liceat, ego

Sup. hoc in duabus præcedentibus Ref.

Sup. hac doctrina in to. 2. tr. 1. Ref. 134. prope finem §. 1. & ibi in tr. 2. Refol. 74. §. Restat.

Sup. hoc la- te supra in Ref. 140. & in aliis ejus annot.

R. illum

illum non damnarem, cum sequeretur sententiam satis probabilem, quam tenent viri doctissimi. Itaque, si casus occurrat, potest quis vel non communicare, vel si vult, communicet; præmissa tamen contritione de peccatis commissis.

RESOL. CLV.

An Sacerdos ad dandum Viaticum moribundo possit celebrare absque prævia confessione?

Ex quo à fortiori infertur, quod si Sacerdos, hausto inscienter veneno, deficiente copia Confessarij, sentiat paulatim vires sibi deficere, & mortem appropinquare, poterit quidem hujusmodi Sacerdos cum conscientia peccati mortalis, præmissa contritione, Missam celebrare absque confessione, ut seipsum communicare possit in eo mortis periculo, & etiam non jejunus in dicto casu.

Et apparet dispar ratio, quare sine vestibus non liceat celebrare pro dando Viatico infirmis, & liceat celebrare sine prævia confessione. Ex part. 9. tract. 3. Ref. 17.

Sup. contento in hoc, & seq. § supra in Ref. 148. à lin. 5. & pro parte, eursum in fine Ref. 150. & in Ref. 151. §. Ni obita. & in tom. 2. r. 1. Ref. 134. §. vlt. in principio.

§. 1. **N**egativè respondet Ochagavia de Sacram. Euchar. tract. 2. quest. 9. n. 5. ubi sic ait: [Non tamen probabilem iudicio sententiam Henricus in Summa, tom. 2. lib. 8. de Eucharist. cap. 47. asserentis, debere Sacerdotem sine præmissa Confessione suorum mortalium celebrare, cum ægrotus constitutus est in articulo mortis, & tenetur Sacram Communionem recipere, quia tunc non currit præceptum Communionis, cum non sit copia Sacramenti, quia Sacerdos nequit celebrare nisi debito modo, ut non posset Sacerdos ob eam causam sine vestibus sacris celebrare.] Ita ille.

2. Sed sententia Henricus non solum est probabilis, sed tenenda. Et ideò assero cum Fagundez Præcept. 3. lib. 3. c. 9. num. 4. ex Suarez, quòd si necessitas proximi in articulo mortis urgeat, ita ut necessarium sit Sacrum facere, & hostiam consecrare ad illum communicandum, & non detur copia Confessarij; rectè poterit sacerdos, habens conscientiam peccati mortalis, habita contritione, celebrare: quia illa necessitas proximi eo casu, ut propria reputanda est, juxta illud: *Diliges proximum tuum, sicut teipsum.* Et ratio est: quia jam tunc dantur prædictæ duæ conditiones requisitæ ad celebrandum, & communicandum absque Confessione, nempe, necessitas urgens, & defectus copæ Confessarij: & parum refert, quòd illa necessitas non sit propria, sed proximi, cum pro propria habenda sit. Ex his à fortiori infertur, quòd si Sacerdos hausto inscienter veneno, deficiente copia Confessarij, sentiat paulatim vires sibi deficere, & mortem appropinquare; poterit quidem hujusmodi Sacerdos cum conscientia peccati mortalis, præmissa contritione, Missam celebrare absque Confessione, ut seipsum communicare possit in eo mortis periculo: imò nec solum jejunus; sed etiam post cibum, & non jejunus in eo casu ut seipsum communicaret, celebrare potest. Et ratio est: quia tunc communicat per modum Viatici: quo casu permittitur Communio non jejunis; & quia non datur copia Confessarij, & aliunde urget præceptum divinum communicandi in articulo & periculo mortis; atque adeò concurrunt prædictæ duæ circumstantiæ requisitæ, urgens necessitas, & defectus copæ Confessarij.

3. Nec obstat dicere in favorem Ochagavie, quòd prohibitio celebrandi sine vestibus est de jure positivo; prohibitio autem celebrandi absque prævia Confessione est de jure divino. Ergo, si ad dandum Viaticum moribundo, non est licitum celebrare

absque vestibus sacris; à fortiori non erit licitum celebrare sine prævia Confessione. Respondeo, quòd irreverentia celebrando sine vestibus sacris non potest in nostro casu aliunde compensari; irreverentia verò celebrando sine prævia Confessione potest compensari aliunde, nempe, per contritionem. Ergo est dispar ratio inter utrumque casum. Unde apparet, quare sine vestibus non liceat celebrare pro dando Viatico infirmis, & liceat celebrare sine prævia peccatorum Confessione. Vide alias rationes penes Cardinalem Lugo de Sacrament. Eucharist. disputat. 14. sect. 5. num. 108. & seq. Et ita nostram sententiam affirmativam contra Ochagaviam tenet etiam Adamus Tannerus tom. 4. disput. 5. q. 8. dub. 2. num. 36.

RESOL. CLVI.

An Sacerdos, si nò adsit copia Confessarij, possit absque prævia confessione perficere Missam, in qua hostia consecrata celebrans mortuus est?

Et an ad hoc teneatur?

Et advertitur, quod seposito scandalo Sacerdos in mortali constitutus possit excusari à Sacrificio alterius perficiendo, si moraliter vix possit contritionem elicere. Ex part. 9. tr. 3. Ref. 14.

§. 1. **A**D hunc casum respondet Joannes Præpositus in 3. part. D. Thom. q. 80. ar. 5. dub. 3. n. 19. [Si post consecrationem, etiam unius speciei, celebrans moriatur, vel deficiat, nec adsit alius, qui Sacrificium perficiat, præter Sacerdotem peccatorem; hic potest, & tenetur, etiam non præmissa Confessione, (quam suppono non posse instituire,) Sacramentum perficere, & communicare: nam major est obligatio Sacrificij perficiendi, quam præmittendi Confessionem communioni, & absolute censetur grave, quòd Sacrificium imperfectum remaneat: unde necessitas illius complendi abundè sufficit, ut possit aliquis omnia Confessione communicare.]

2. Adverte tamen, quòd, seposito scandalo, Sacerdos in mortali constitutus possit excusari à Sacrificio alterius perficiendo, si moraliter vix possit contritionem elicere: nam, quamvis homini non desit divinum auxilium ad hujusmodi contritionem elicendam; interdum tamen potest ita multis mortalibus implicari, & tam diuturna peccandi consuetudine, ut sit illi difficillimum, & moraliter impossibile, perfectam contritionem elicere: quo casu, cum non offerat imperfectum Sacrificium, sed ab alio inchoatum relinquat imperfectum, ad quod perficiendum non tenetur, si non possit cum dispositione necessarii requisita, videtur, quòd non teneatur Sacrificium ab alio inchoatum perficere, si, moraliter loquendo, vix possit adferre congruam dispositionem, sed quod possit relinquere imperfectum, circa quam imperfectiorem solum permissivè se habet.] Hac omnia Præpositus, qui citat Sotum, & Toletum.

RESOL. CLVII.

Enumerantur casus, in quibus tenetur Sacerdos præmittere confessionem adversus alios contrarii sentientes. Ex quo deducitur, quod quando privilegium est necessarium ad servandum aliquod præceptum divinum, tenetur homo uti privilegio, ut servet illud; quando verò præceptum est humanum, probabilis est sententia, quod non tenetur homo uti privilegio; ut si sit cessatio à Divinis in aliqua Civitate, & concedatur facultas alicui Ecclesie, ut in ea agatur res Sacra, tunc probabile est, quod non tenetur populus audire Missam. Ex part. 9. tract. 3. Ref. 13.

§. 1. Pp